

PROJEKT & KULTUR

nr. 110 --- marts 2012

issn. 0901-8824



GENVEJ TIL UDVIKLING



www.gtu.dk

Skowvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 9856 2994. gtu_sekr@hotmail.com
Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 110!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf. 98 56 29 94
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk

Ansvarlig over for presseloven er formand Per Adelhart Christensen. Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen.

Indlæg til Projekt og Kultur nr. 111 skal aftales med koordinatoren på gtu_sekr@hotmail.com. Bladet skal være læserne i hænde senest den 26. maj. Projekt & Kultur er på 16 sider hver gang og trykkes på Huset i Århus i 140 eks. Redaktionen ønsker at fremme bladets formidling og opfordrer til eftertryk med kildeangivelse. Med navn signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis foreningens holdninger.

Dette nummer indeholder:

- 3: Indsamling til Tessalit --- mindeord ---
 Emmaus-lejr i Rumænien --- nyt intro-hæfte --- forvarsel om generalforsamling.
- 4 – 6: Mødedeltagelser og udstillinger ---
 mediemarkeringer.
- 6 – 7: **Hvilken indsats gjorde danskerne i tropisk Afrika?** – *Anne Mette Lykke anmelder en bog af Klaus Winkel.*
- 8 - 11: **Senegal: Perspektiver og forhindringer for projektet Den Store Grønne Mur**
 - *af IRIN, tjeneste for nyheder og analyser under De Forenede Nationers Kontor for Koordinering af Humanitære Anliggender*
 - *oversat af Dorthe Lindahl.*
- 12 - 13: **Éco-Bénin**
 - *af Catherine Piret*
 - *oversat af Birgit Vanghaug.*
- 14 - 15: **Rejser med menneskelige dimensioner**
 - *af Carine Anselme*
 - *oversat af Birgit Vanghaug.*

Billedet på forsiden er taget af Jørgen Olsen den 13. maj 2011 på **Center for Abbé Pierre og Emmaus** i landsbyen Esteville 30 km nord for Rouen, Normandiet i Frankrig.

Centeret blev indviet den 21. januar, og man kan læse om det på fransk, engelsk eller spansk på http://www.emmaus-international.org/index.php?option=com_content&task=view&id=21&Itemid=67.

Der er 6 birketræer på billedet (*et er næsten skjult i baggrunden til højre*), plantet af det fransk-schweiziske ægtepar Geneviève og Gérard Corpataux (*foto på side 5*) for hver gang, de fik et barn. Alle børn er født, mens parret i 1981 til 1999 var forstandere i Esteville. Dengang dannede bygningerne ramme om et hjem for pensionerede Emmaus-klunsere – bl.a. har Abbé Pierre boet der.

Med til historien hører, at Gérard og hans bror Jean-Paul Corpataux fra 1971 til 1977 rejste Jorden rundt sammen og arbejdede sig frem. De så al mulig elendighed på rejsen, men fik henh. 6 og 8 børn efter hjemkomsten – værd at tænke på, når nogen siger, at verden er for grim til at få børn i. Begge brødre har arbejdet i Emmaus, siden de landede fra jordomrejsen.

Abbé Pierre og et stort udsnit af hans arbejdskammerater er begravet på kirkegården i Esteville – se bl.a. billedet nederst side 25 på www.gtu.dk/PK108-13-14-15-16.pdf

Billedet på bagsiden er taget af Jørgen Olsen den 10. december på udstillingen i Århus (*se under Mødedeltagelser og udstillinger*) – billedet forestiller varer fra Pag la Yiri, Burkina Faso – www.gtu.dk/pag_la_yiri_presentation.pdf.

Hermed en stor tak til alle, som har sendt kontingenter og bidrag siden sidst!

Vi er for tiden 173 medlemmer.

Vi vil gerne bede om, at kontingentet for 2012 så vidt muligt betales i rimelig nær fremtid.

For de medlemmers vedkommende, der modtager bladet i papirversion, er der hæftet et indbetalingskort på side 3, hvis der ikke allerede er betalt. Medlemmer, der modtager bladet elektronisk, er velkomne til at spørge på gtu_sekr@hotmail.com, om der allerede er betalt.

Den samlede støtte til Kooperativet i Amataaltal er i skrivende stund 13.241.557 kr., heraf 11.843.231 kr. fra Danida og 1.398.326 kr. fra andre givere.

Billedet på side 10 i nr. 109

I sidste nummer bragte vi en tegning på side 10, og midt i travlheden fik vi ikke indhentet oplysning om, hvem der havde tegnet den. Det er nu afklaret – der er tale om Jorge Ambiado, Emaús Aportes, Uruguay.

Indsamling til Tessalit

Hjælp menneskene i oasebyen gennem en alvorlig krise!

Tuaregiske mænd af malisisk nationalitet, som i en årrække var ansat i Libyens hær, er efter Gadaffis fald vendt tilbage til det nordlige Mali (regionerne Timbuktu, Gao og Kidal) og har markant styrket fronten, MLNA, som fører væbnet kamp mod den malisiske stats hær.

Fra adskillige byer og landsbyer i det nordlige Mali er indbyggerne flygtet for at undgå at komme i klemme i de hårde kampe, som har kostet snesevis af liv på begge sider. Intet tyder på, at den brede befolkning bakker op om den væbnede kamp.

Tessalits indbyggere befinder sig i en lejr i ørkenen, hvor de konstant mangler mad, tæpper og medicin. Tessalits folkevalgte borgmester og viceborgmester samt den kvindelige departementsborgmester er blandt de flygtede. De deltager i organiseringen af at skaffe nødhjælp - sammen med Rousmane Ag Assilakane, mangeårig kontaktperson for den belgiske organisation Autre Terre.

På www.tamoudre.org/urgence/2619 fås nærmere oplysninger, mest på fransk; men der er også et indlæg på engelsk, fra en tuaregisk musikgruppe ved navn Tinariwen.

Som erfarne GtU-medlemmer husker, arbejdede Autre Terre /Terre og GtU i mange år sammen med Tessalits befolkning om opbygning af først en gipsfabrik, der viste sig urentabel, og senere et omfattende og indtil de seneste begivenheder velfungerende gartneriprojekt.

GtU besluttede ekstraordinært at støtte Tessalits befolkning ved helt akut den 15. februar 2012 at sende 300 euro (= 2.233 kr.). Vi udsendte en appel pr. mail og via vores hjemmeside, som mange allerede har reageret på.

Hvis du/I ønsker at støtte Tessalits befolkning i den svære situation, bedes du indbetale et beløb på reg. 1551, konto 00 06 30 08 04 og skrive Tessalit i meddelelsesrubrikken!

**Tak for al hidtil indkommen støtte!
Tak for kommende støtte til Tessalit!**



(foto: Jørgen Olsen)

Housseïni Akanawa

landsbyleder i Amataltal, Niger, døde den 11. januar 2012, 64 år. Med sin stilfærdige autoritet og indlevelsesevne bidrog han betydeligt til det fredelige samvær mellem landsbyens og egnens etniske grupper, fulbeerne, hausarnerne, igdalenerne og tuaregerne.

Billedet er taget i Røde Kors genbrugsbutikken i Suldrup i Himmerland, da Housseïni i oktober 2011 besøgte Danmark sammen med generalsekretær for Kooperativet i Amataltal, Ghabdouane Mohamed.

Æret være mindet om Housseïni!

Emmaus-lejr i Rumænien

30. juli - 2. september gennemføres for første gang en international Emmaus-arbejdslejr i Rumænien, nærmere bestemt ved byen Tirgu Jiu.

Hvis du går ind på www.gtu.dk/Nyheder.htm, kan du finde en kort notits og derfra klikke til en engelsksproget præsentation af lejren med links til flere oplysninger.

Forvarsel om generalforsamling i Genvej til Udvikling

Generalforsamling afholdes søndag den 10. juni fra kl. 13 til 18 hos Ingelise og Flemming Nielsen, Slagkrogen 23, Odense SØ. Indkaldelse i nr. 111.

Introhæfte om Genvej til Udvikling

Vi har fået trykt et hæfte på 20 sider - med en forhåbentlig både grundig og letlæselig tekst samt med 1 tegning og 20 billeder fra ind- og u-land.

I papirudgaven er siderne 1, 2, 19 og 20 i farver, resten i sort-hvid, mens alle 20 sider er i farver i den elektroniske version.

Hæftet kommer omkring alle dele af foreningens virksomhed, og du kan få et antal eksemplarer sendt ved henvendelse til foreningens sekretariat på tlf. 98 56 29 94 eller pr. mail på gtu_sekr@hotmail.com.

Prøv først at linke ind her og se, hvordan det ser ud! Hvis du ønsker at printe hæftet, kan du eventuelt forsøge med denne version eller med denne version.

Hæftet er trykt med støtte fra oplysningsbevillingen hos Projektrådgivningen. Alle medlemmer og ikke-medlemmer er meget velkomne til at kontakte os for at få eksemplarer tilsendt til at dele ud af.

Mødedeltagelser og udstillinger

24. november i Paris:

I egenskab af nyvalgt til Emmaus Internationals politiske udvalg deltog Jørgen Olsen i møde om bevægelsens store vand- og sanitetsprojekt i og omkring Nokoué-søen i Benin.



Marius Ahokpossi, en af vand- og sanitetsprojektets ledere, tidligere ansat i en ledende stilling i Benins vandministerium
(foto: Jørgen Olsen)

Du kan læse om projektet på

www.gtu.dk/emmaus_vandprojekt.htm samt - med nogenlunde friske nyheder - på www.gtu.dk/PK105-5.pdf Eller du kan gå ind på www.emmaus-international.org og gå videre på "Water Action (Nokoué)".

4. december på Frederiksberg:

Marianne Dithmer deltog for Genvej til Udvikling i afrikansk julemarked på Dirch Passers Allé 2 nær Lindevang station og solgte for 952 kr.

I løbet af den måned, der fulgte, solgte Marianne for ikke mindre end 1.319 kr. til familie, venner og arbejdskammerater.

Lad Mariannes eksempel være et eksempel til efterfølgelse!

Gå ind på www.gtu.dk/vareoversigt.htm, bestil varer i kommission og snak med dem, du kender! Ikke alene skaffer du indtægter til varenes producenter, du spreder også et yderst væsentligt budskab, som det udtrykkes i midterste afsnit i artiklen **Hvorfor være medlem af Genvej til Udvikling?** – www.gtu.dk/PK109-3.pdf.

5. – 10. december i Århus:

I hele uge 49 kunne man købe bæredygtigt handlede u-landsvarer af Genvej til Udvikling i Frederiksgade 78C, som er en del af FO-Byen i det centrale Århus. Butikken var gratis stillet til rådighed af FO-Aarhus – på grund af udstillingens debatskabende karakter.

Både ved denne lejlighed og ved alle andre salgsfremstød fortæller vi om varenes producenter og sætter handelen i politisk og verdensøkonomisk sammenhæng.

Der blev solgt for 3.659 kr., og de aktive ved salget var María Cecilia Castro-Becker, Lone Haugaard, Birgitte Juul Nielsen, Kirsten Skovbo, Jørn Kirkegaard, Jens Elgaard Madsen og Jørgen Olsen.

En del andre nuværende og tidligere medlemmer besøgte udstillingen og fandt ideer til julegaver.

25. november - 23. december 2011 i Horsens:

Medlem af Genvej til Udvikling, Vera Teglgård, solgte for 1.027 kr. af GtU's varer fra Pag la Yiri og Kooperativet i Amataaltal fra en torvestand, hvor der også blev præsenteret varer fra Kologh Naba og Yajibelena i Burkina Faso samt Solens Børn i Peru.

13. januar i Åbyhøj ved Århus:

Jens Elgaard Madsen deltog i møde hos Agro-Økologisk NGO-Netværk – for bæredygtig landbrugsudvikling i Syd, arrangeret af Økologisk Landsforening – www.okologi.dk!

22. januar i Brabrand:

Medlemsmøde med deltagelse af Isabelle Grignon, Maria Cecilia Castro-Becker, Birgitte Juul Nielsen, Kristian Katholm Olsen, Per Christian Hougen, Ejner Hviid Jensen, Jørn Kirkegaard, Jens Elgaard Madsen (vært), Per Adelhart Christensen og Jørgen Olsen.
Varesalg: 79 kr.



Medlemsmødet hos Jens E. Madsen: Per Christian Hougen og Ejner Hviid Jensen
(foto: Jørgen Olsen)

25. januar i Aalborg:

Jørgen Olsen deltog i generalforsamling i foreningen Afro-art og blev valgt til suppleant til bestyrelsen. Læs mere på www.afro-art.dk!

4. februar i København:

Marianne Dithmer deltog for Genvej til Udvikling i medlemsmøde i NGO-forum.
Læs om NGO-forum på www.ngoforum.dk!

17. – 19. februar i Paris:

Jørgen Olsen deltog i Emmaus Europas repræsentantskabsmøde i sin egenskab af medlem af Emmaus Internationals politiske udvalg.

Udvalgsmedlemmerne deltager som observatører i disse møder. Læs om Emmaus Europa på www.emmaus-europe.org!



Fra mødet i Paris:
Gérard Corpataux, delegeret for de schweiziske Emmaus-organisationer. Læs mere om Gérard Corpataux på side 2 i dette blad!
(foto: Jørgen Olsen)

Mediemarkeringer

Her er dit land

– under denne overskrift fik GtU's koordinator, Jørgen Olsen, offentliggjort et blogindlæg på www.u-landsnyt.dk pr. 12. december: www.u-landsnyt.dk/blog/51/her-er-dit-land.

Formanden fyldte rundt

Den 31. december 2011 fyldte Genvej til Udviklings formand, Per Adelhart Christensen, 50 år. Dette blev markeret på www.u-landsnyt.dk dagen før www.u-landsnyt.dk/navnenyt/maerkedage/mand-med-overblik.

FN's år for andelstanken – inspiration til dansk u-landsbistand

Under denne overskrift fik medlem af Genvej til Udvikling, sociolog og udviklingskonsulent Mikael Bjerrum, offentliggjort et blogindlæg på www.u-landsnyt.dk pr. 2. januar: www.u-landsnyt.dk/blog/124/fn-s-r-andelstanken-inspiration-til-dansk-u-landsb.

Det, som ikke nævnes

– under denne overskrift fik GtU's koordinator, Jørgen Olsen, offentliggjort et blogindlæg på www.u-landsnyt.dk pr. 10. januar: www.u-landsnyt.dk/blog/51/det-som-ikke-n-vnes.

(fortsættes side 6)

Mediemarkeringer

(fortsat fra side 5)

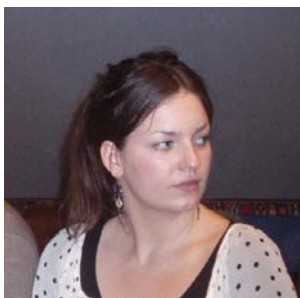
Fredelig rimer på kedelig

– under denne overskrift fik GtU's koordinator, Jørgen Olsen, offentliggjort et blogindlæg på www.u-landsnyt.dk pr. 23. januar: www.u-landsnyt.dk/blog/51/fredelig-rimer-p-kedelig.

Efterskrift: Udviklingsministeren har valgt at fastholde den tidligere regerings beslutning om at udfase bistanden til Benin med udgangen af 2014.

Mon idole africaine

Blogindlægget **Mit afrikanske idol** af 21. september 2011 - www.u-landsnyt.dk/blog/51/mit-afrikanske-idol er af Patricia Langvad Jensen blevet oversat til fransk og mailet rundt til et ret betydeligt antal franskkyndige over store dele af verden, ikke mindst i Emmaus.



Patricia Langvad Jensen
(foto: Jørgen Olsen)

Genbrug for enhver pris?

Den 1. februar bragte www.u-landsnyt.dk en artikel med overskriften

Tonsvis af genbrugstøj op i flammer

<http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/01-02-12/tonsvis-af-genbrugstoj-op-i-flammer#comment-13805>.

GtU's koordinator, Jørgen Olsen, tilføjede en kommentar: **Genbrug for enhver pris?**

Adskil klimagæld og udviklingsbistand

– under denne overskrift skriver medlem af Genvej til Udvikling og programkoordinator hos Care Danmark, Peter With, den 2. februar et indlæg i Politikens netavis: <http://politiken.dk/debat/laeserbreve/ECE1527329/adskil-klimagaeld-og-udviklingsbistand/>

Landbrug er underprioriteret

Under denne overskrift fik medlem af Genvej til Udvikling, sociolog og udviklingskonsulent Mikael Bjerrum, offentliggjort et blogindlæg på www.u-landsnyt.dk pr. 9. februar: www.u-landsnyt.dk/blog/124/landbrug-er-underprioriteret

Jeg har fanget mig en hvid

– under denne overskrift fik GtU's koordinator, Jørgen Olsen, offentliggjort et blogindlæg på www.u-landsnyt.dk pr. 5. marts: www.u-landsnyt.dk/blog/51/jeg-har-fanget-mig-en-hvid - pr. 8. marts tilføjede Frans Mikael Jansen, generalsekretær i Mellemfolkeligt Samvirke, en kommentar.

Hvilken indsats gjorde danskerne i tropisk Afrika?

Danskere i tropisk Afrika – fra slavehandler til bistandsarbejder

- af Klaus Winkel
- Forlaget Klim 2011,
ISBN-nr. 978 87 7955 927 1
- 200 sider
- anmeldt af Anne Mette Lykke,
Seniorforsker, Institut for Bioscience,
Aarhus Universitet.

Klaus Winkel er cand. polit. og har igennem 38 år arbejdet for Danida, med længerevarende udstationeringer i Kenya og

Tanzania. I sin bog "Danskere i tropisk Afrika – fra slavehandler til bistandsarbejder" deler han ud af sine tanker om livet i Afrika og danskernes forhold til afrikanerne gennem tiden. Dette bygger på en grundig gennemgang af litteraturen og personlige erfaringer og kontakter.

Dansk tilstedeværelse i tropisk Afrika startede på Guldkysten for 350 år siden. Tusindvis af danskere har siden boet og arbejdet i tropisk Afrika, og bogen beskriver livet og arbejdsbetingelser for et lille udpluk af disse danskere over de sidste 260 år.

De første seks kapitler beskriver arbejdet under kolonitiden eksemplificeret ved seks mænd og en enkelt kvinde. Bogen tager sin begyndelse med slavehandler Ludewig Ferdinand Rømer, som stod for en del af den umenneskelige slavetransport fra Guldkysten. *"Slaven var en vare, som det gjaldt om at skaffe sig så billigt som muligt."* Dette til trods skaffede Rømer sig et *"godt forhold til negrene"* og blev nær ven med en gammel præstekonge, som gav ham adgang til de traditionelle ceremonier m.m.

De efterfølgende kapitler beskriver officererne Frederik Valdemar Olsen og Knud Jespersens arbejde i Congo, missionæren Niels Høegh Brønnum, som opbyggede en kristen menighed i Nigeria, smeden Nis Kock - og farmerne Karen Blixen og William Heilbuth, som begge boede i Kenya i en længere årrække.

De følgende fem kapitler beskriver arbejdet i tropisk Afrika efter selvstændigheden. Dette er eksemplificeret ved seks mænd og to kvinder. Lægen Jacob Raft, som opbyggede og drev hospital i Congo med en støtte på 135 mill. kr. fra 1963-79, økonomen Knud Erik Svendsen, som fik stor indflydelse på Tanzanias politik som personlig rådgiver for præsident Nyerere, ildsjælene Elise Guldagger, Thyge Christensen, Jørgen Olsen (33 år med GtU) og Merete Engell, som alle for små midler drev og/eller stadig driver bistandsprojekter. Endelig er der en beskrivelse af forretningsmanden Jan Bonde Nielsens gartnervirksomhed i Kenya og forskeren Peter Aaby, som fremhæves for et særdeles succesfuldt forskningsbistandsprojekt i Guinea Bissau.

Bogen giver et udpluk af hvordan arbejdsbetingelserne har været for danskere i Afrika over de sidste 260 år. I mange tilfælde er valget af personer dog subjektivt og drevet af personlige interesser eller kontakter.

Illustrationerne er ofte lidt intetsigende, fx diverse bygninger og skilte. De mest interessante billeder er fra Brønnums samtaler i landsbyer i 1913, disse er tankevækkende, idet de næsten kunne være taget anno 2012.

En rød tråd igennem bogen er danskernes forhold til afrikanerne, som selv i tidlige tider ofte er beskrevet som ualmindelig godt.

Jürgen Jürgensen beskrev således: *"De (danskerne) havde en fortræffelig Egenskab, den ganske manglende Negerforagt."* Den lange erfaring i tropisk Afrika har måske været med til at bane vejen for vore dages ligeværdige relationer med afrikanerne, som danskere i bistandssammenhænge er kendt for.

Mere negative elementer kendes også fra hele perioden, som Klaus Winkel formulerer det: *"Allerede Rømer beklagede at europæerne ved at sælge geværer og krudt til sorte tyranner var blevet partnere til mordere og tyve for fortjenestens skyld. Præcis som det sker i 2011."*

Hvad er så frugten af den danske indsats i tropisk Afrika? Bogen afsluttes med en vurdering af om danskerne gjorde en forskel.

Til nogen overraskelse er forfatterens konklusion at: *"størst forskel har danskerne nok gjort på Guldkysten, da de eksporterede omkring 100.000 mennesker til Amerika"*

Man kan med god grund spørge om dette virkelig er tilfældet (især efter at have læst om de mange vellykkede bistandsprojekter, som er beskrevet i bogen). Har de seneste 200 års arbejde i tropisk Afrika ikke haft så stor betydning som 130 års slavehandel? Ifølge bogen nej, men der er dog stadig mange fordele ved den danske indsats. En svaghed ved bogen er at ovenstående konklusion står relativt ubegrundet. Det havde været interessant med flere detaljer om forfatterens syn på dette. Man kunne ligeledes have ønsket sig, at forfatteren havde brugt lidt mere tid på at trække linjerne op imellem de individuelle historier, så de kunne stå i en større helhed.

Bogen anbefales til alle som ønsker et overblik over livsbetingelserne i Afrika igennem tiden og som ønsker at få en dybere forståelse for, og specielt konkrete eksempler på, den historiske udvikling fra slavehandel til bistand.

Senegal: Perspektiver og forhindringer for projektet Den Store Grønne Mur

- af IRIN, tjeneste for nyheder og analyser under De Forenede Nationers Kontor for Koordinering af Humanitære Anliggender
- oversat fra fransk af Dorte Lindahl
- fodnoter af Jørgen Olsen.

MBAR TOUBAB, 1. december 2011 (IRIN) –

Den tidligere gedehyrde Samba Ba peger stolt på en 1 meter høj række af akacietræer, der rager op af det fine græs, som er den eneste plante ud over træer, der naturligt vokser på denne gølge savanne i det nordlige Senegal. ”Træerne er en velsignelse – træerne er liv. Vi kalder denne række af træer Sahels Nilen”.

Ba håber, at træerne med tiden ender med at give sorte frugter, som kan bruges til føde til gederne. De øvrige indbyggere i landsbyen planter også disse Sahel-akacietræer, der giver en slags gummi med helbredende egenskaber, tamarindetræer, der giver en spiselig sursød frugt, ørkendadelpalmer eller soump-træer, der bærer små frugter, hvis olie kan bruges til madlavning. Det er alle tornede træer med små blade, de eneste, der er i stand til at overleve i gølge forhold.

Inden for rammerne af projektet Den Store Grønne Mur, der er et ambitiøst panafrikansk miljøprogram, planter fastboende og halvnomadiske fulbé-kvægavlere¹ fem hektar med frugt- og grøntgartneri og cirka 1.000 træer.

Formålet med initiativet er at bekæmpe ørkendannelsen langs Saharas sydlige grænse og give nomadebefolkningerne yderligere midler til

at opretholde tilværelsen, samtidig med at man forbedrer deres ernæringsmæssige sikkerhed.

Finansieret af Den Internationale Miljøfond² indskrifter projektet sig i rammerne af FN's konvention om bekæmpelse af ørkendannelse, hvis formål det er at reducere fattigdom og forbedre de ernæringsmæssige ressourcer.

Kapitalindskyderne har lovet 3 milliarder dollars til de 11 deltagerlande: Burkina Faso, Djibouti, Eritrea, Etiopien, Mali, Mauretanien, Niger, Nigeria, Senegal, Sudan og Tchad.

Et ambitiøst projekt

Regeringerne i disse 11 Sahel-stater ønsker, at et kæmpehegn – 15 kilometer bredt og 7.000 kilometer langt, altså 2 millioner hektar – bliver opført i løbet af de næste 20 år. Dette skovbælte skulle medvirke til at holde ørkenens fremrykning tilbage og blokere de varme vinde, der sætter fart i erosionen.

”Muren er blot det endelige resultat. Det, vi forsøger at gøre, er at beskytte og genoprette økosystemerne i disse regioner af Sahel og på den måde gøre det muligt at forbedre ernæring, sundhed, levevis og miljø hos savannens befolkninger”, siger Matar Cissé, administrerende direktør for det nationale kontor, der er ansvarlig for iværksættelsen af projektet i den senegalesiske hovedstad, Dakar.

På grund af den kroniske tørke er det sværere og sværere for fulbé-nomaderne at tjene til livets ophold som kvægopdrættere, som de gjorde pr. tradition.

¹ I originalteksten står ”fulani”, selv om det pågældende folkeslag normalt hedder ”peul” på fransk. ”Fulani” er betegnelsen på engelsk og hausa. Genvej til Udvikling har besluttet at anvende betegnelsen ”fulbé”, flertal ”fulbeer”, da fulbé er det, som folket kalder sig selv.

² Originalteksten siger ”le Fonds pour l'Environnement Mondial”.



Kumba Ka, forkvinde for Havebrugsforeningen i landsbyen,
med Aissa Ka på familiens jordlod
(foto: Jane Labous, IRIN)

Samba Ba, en 42-årig fulbé, bor i landsbyen Mbar Toubab 100 km fra Sahara-ørkenen, dvs. fra den del af ørkenen, som findes i det tilgrænsende Mauretanien. Ifølge ham ville kvægavlerne overveje at slå sig ned i disse landsbyer, hvis de kunne tjene til livets ophold ved at dyrke og sælge frugt og grøntsager.

Cissé tilføjer: ”Vi håber at kunne udvikle et system, der gør det muligt at hjælpe disse mennesker med at være bosat på samme sted, med at skabe jobs og få deres indkomst til at stige. Det kunne være, at dette system medfører store forandringer i nomadefolkenes måde at leve på”.

Fødeproduktion og forandring af levevis

Man underviser landsbyboerne i at dyrke køkkenhaver og bruge dråbe-til-dråbe-vandingsanlæg. Dette indebærer, at man forbinder et lille vandreservoir på en forhøjning med gennemhullede rør, som forsyner hver enkelt plante med små, men tilstrækkelige mængder vand.

”Vi tilbagelægger lange distancer for at finde græsgange og vand. Hvis projektet lykkes, vil situationen i dette område ikke længere være håbløs”, siger Ba til IRIN. ”Det kan kun være gavnligt at have vand og mad i nærheden for at ernære vores familier og dyr”.

Ifølge studier gennemført af Nigers regering har opdrættere med små kvæghjorde mistet i gennemsnit 90 procent af deres kvæg på grund af gentagne tørker.

Indtil nu har de 133 kvinder, der deltager i projektet i Mbar Toubab, produceret salat, tomater, løg, kartofler, gomboer³, auberginer, vandmeloner, gulerødder, kål og kålroer.

”Mangotræerne og appelsintræerne har endnu ikke givet frugter,” siger Kumba Ka, der står i spidsen for Havebrugsforeningen og hver dag går seks kilometer for at arbejde i sin have. Mange landsbybeboere troede ikke på, at et sådant projekt kunne lade sig gøre. ”Vi dyrker al slags forskellige grøntsager, som normalt kun gror der, hvor der er meget vand”, siger Ka til IRIN.

”Hvis det skal tjene til at understøtte den ernæringsmæssige sikkerhed, skal et sådant projekt være baseret på en markedsanalyse, der gør det muligt at vide, hvem der vil købe grøntsagerne og til hvilken pris,” siger Peter Gubbels, koordinator i NGO'en Groundswell International's Vestafrika-afdeling og forfatter til en arbejdsgruppes nye rapport om Sahel med titlen ”At slippe ud af sultens cyklus – vejene til modstandsdygtighed i Sahel.”

(fortsættes side 10)

³ Gombo er en urt, hvis ekstrakt anvendes hyppigt til fremstilling af sovs.

Senegal:

Perspektiver og forhindringer for projektet Den Store Grønne Mur



Fulbé-gedehyrder i det nordlige Senegal
(foto: Jane Labous, IRIN)

(fortsat fra side 9)

”Hvis Den Store Grønne Mur kan spille en vigtig rolle omkring miljøaspektet og understøttelsen af midler til at opretholde tilværelsen for nomadebefolkningerne, skal den imidlertid ikke betragtes som **løsningen** på den ernæringsmæssige usikkerhed,” siger Gubbels. ”Projektet risikerer at være for ambitiøst, hvis det både tager fat på ørkendannelse og på den ernæringsmæssige sikkerhed. Det er nemlig to adskilte fænomener, som kræver forskellige løsninger.”

Ernæringsmæssig usikkerhed og ørkendannelse

Den ernæringsmæssige usikkerhed i Sahelområdet skyldes for en stor del forøgelsen af kløften mellem rig og fattig og af eksistensen af en ”underklasse på 30 procent udstødte,” som lever i kronisk fattigdom, tilføjer han.

”Blandt de mange mulige løsninger kan man blandt andet nævne mekanismerne med støtte til produktionen, foranstaltningen af social sikring og skridt til forebyggelse af katastrofer.” Fænomenet med ørkendannelse tvinger ifølge ham folk til at flytte rundt.

”I den folkelige tankeverden er ørkendannelsen sanddrivernes fremskyden i en fart på to kilometer

om året; men i virkeligheden er det rovdriften på naturressourcer, overgræsning, intensivt landbrug og den efterfølgende jordfygning, der til sammen ødelægger livsgrundlaget,” siger Gubbels.

”Projekter med plantning af træer for at bekæmpe ørkendannelse giver bedre resultater, når træerne tilhører landmændene selv,” siger Chris Reij, koordinator for African Regreening Initiative (= Initiativet for at gøre Afrika grøn igen)

Ifølge Gubbels ”overlever kun 20 pct. af de nyplantede træer ... Projektet med plantning af træer indebærer således en høj risiko ... Medmindre man mobiliserer millioner af bønder til at investere i og passe træerne, er kampen imod ørkendannelse altså dømt til at mislykkes.”

Kvægopdrætternes egne løsninger

”De mest nyskabende projekter for at forbedre livet og midlerne til at opretholde tilværelsen for kvægopdrætterne er udviklet af opdrætterne selv med hjælp fra NGO’er,” siger Reij.

I Niger har opdrætterne for eksempel af egen tilskyndelse grundlagt nye bedrifter, hvor de planter træer, dyrker køkkenhaver og opretter mobile sundheds- og uddannelsesstjenester.



Landsbyen har fået en traktor
(foto: Jane Labous, IRIN)

”Det er bedre at prioritere en overlevelsesstrategi, der kombinerer mobilitet og landbrug, snarere end at bruge disse programmer til at opmuntre nomaderne til at blive fastboende; for det medfører ofte spændinger i forhold til lokalsamfundene.

Delvis mobilitet... udgør en bedre strategi. Delvis mobilitet er mindre risikabelt end at blive på samme sted ... at blive på samme sted kan medføre overgræsning, og hvis regionen ikke får meget regn det år, er man meget mere sårbar,” gør Gubbels opmærksom på.

I værste fald ”hvis projektet ”Den Store Grønne Mur” ikke modtager nok støtte og teknisk bistand, vil man om nogle år se en traktor, der er gået i stykker, nogle små træer spredt i landsbyens beplantning, nogle familier, der nyder godt af lidt havebrug og alt i alt få positive forandringer; de fattigste familier vil være lige så kronisk sårbare som før,” tilføjer Gubbels.

”Hvis det ambitiøse projekt bliver betragtet som en finansieringsramme og som en platform til at befordre informationsdeling mellem 11 Sahelstater, vil det ikke desto mindre kunne have en positiv indflydelse på opdrætternes liv og midlerne til at opretholde tilværelsen,” konkluderer Gubbels.

Efterskrift:

IRIN har bedt os tilføje – som fast procedure ved oversættelser af informationstjenestens publikationer:

”Genvej til Udvikling has independently translated IRIN's article. The translation has not been reviewed by IRIN or the United Nations and Genvej til Udvikling assumes full responsibility for the accuracy and faithfulness of the translation. The original article may be viewed : <http://www.irinnews.org/printreport.aspx?reportid=94361>

See the following link to our terms and conditions for further information on use of our content: <http://www.irinnews.org/copyright.aspx>”

På dansk:

”Genvej til Udvikling har af egen drift oversat IRIN's artikel. Oversættelsen er ikke blevet efterprøvet af IRIN eller af FN, og Genvej til Udvikling påtager sig det fulde ansvar for omhu og præcision i oversættelsen. Den originale artikel kan læses på dette link:

<http://www.irinnews.org/printreport.aspx?reportid=94361>

Se det følgende link for yderligere oplysninger vedr. vores normer og betingelser omkring anvendelse af vores stof:

<http://www.irinnews.org/copyright.aspx>”

Éco-Bénin

- af Catherine Piret,
informationsansvarlig for Éco-Bénin
- fra kvartalsblad nr. 133 fra Terre-
gruppen, Belgien, sommeren 2011
- oversat af Birgit Vanghaug
- fodnoter af forfatteren og af Jørgen
Olsen.

*At rejse for at lære Benin og landets
indbyggere at kende, det er opgaven for
organisationen Éco-Bénin, pioner for
landsby-økoturisme i Vestafrika.*

Toura er en lille landsby i det nordlige Benin, hvor forskellige folkeslag lever med hinanden, som fx wassangarieerne. Dette rytterfolk er kendt i Vestafrika for sine evner til oplæring af heste til dans. En gang var heste kongernes statussymboler for rigdom og prestige, og dengang var det børn, der varetog den omhyggelige og kostbare pleje af hestene.

I dag går børnene selvfølgelig først og fremmest i skole. Traditionen er altså ved at gå i glemmebogen.

Foreningen Éco-Bénin arbejder for udvikling af lokalområder og landsbyer gennem solidarisk og økologisk turisme, en turisme, der respekterer befolkningen og miljøet. Formålet er at sikre en ekstra indtægt til landsbyerne, og som samtidig gør det muligt for hesteejerne at bevare den nedarvede stolthed i forhold til deres dyr. Projektet realiseres i samarbejde med den italienske ikke-statslige organisation Ricerca e Cooperazione¹ og finansieres af fonden STEP (Sustainable Tourism Eliminating Poverty²), som er oprettet af Verdensorganisationen for Turisme.

Hvordan påvirker denne turisme indbyggerne i Toura? Hesteturene har kun været i gang i fire måneder, og 19 turister har prøvet at ride. De kommer fra Burkina Faso, Benin, Canada, Frankrig og Belgien.

I begyndelsen var der kun tre heste i Toura, fordi det var blevet vanskeligt at passe og pleje dem.

Nu er der 11 heste til rådighed, så turisterne kan ride på opdagelse i vores fulbé-landsbyer³, vores haver og se krokodillerne i deres naturlige miljø, fortæller Adam, en af guiderne på turen. "Og det er kun begyndelsen på vores program," præciserer han begejstret.

Solidaritet og biologisk mangfoldighed

Turismen, som organiseres af Éco-Bénin, er solidarisk og økologisk, ansvarlig og bæredygtig.

Turismen er solidarisk, fordi indtægterne direkte kommer befolkningen til gode: 45 pct. til guiderne og til dem, der driver små restauranter eller lejer værelser ud, 25 pct. til den lokale udvikling generelt, 20 pct. til vedligeholdelse af vejnettet og 10 pct. til administrative opgaver.

Initiativet viser sig også at være økologisk, da det medvirker til bevarelse, ja endda genoprettelse af den biologiske mangfoldighed.

I nærheden af Toura, fx, kæmper Éco-Bénin mod ørkendannelse ved at plante de oprindelige træsorter, som er nyttige for befolkningen og giver gunstige betingelser for de vilde dyr i den pragtfulde naturpark W⁴.

I den sydlige del af landet, omkring søen Ahémé, har man igangsat plantning af to millioner mangrovetræer⁵ - både for at begunstige reproduktionen af fisk og understøtte de lokale fiskere og for at stabilisere søbrinken og opsamle CO₂. Solidaritet og økologi følges altid ad.

³ Foruden wassangarieerne bor der altså også fulbeer i området. Fulbeerne (fransk: peul, engelsk og hausa: fulani) er traditionelt et kvægavlerfolk, som lever i 18 forskellige lande, dvs. i hele Vestafrika med undtagelse af Liberia og Cap Verde, og desuden Cameroun, Sudan, Tchad og Den Centralafrikanske Republik.

⁴ Området, hvor de tre vestafrikanske lande, Benin, Burkina Faso og Niger, grænser op til hinanden. Parken, som de tre lande forvalter i fællesskab, har sit navn efter floden Nigers slyngninger.

⁵ Dette tropiske træ kan med sine rødder over jordoverfladen vokse i sumpede og ustabile områder. Træet er i besiddelse af et meget produktivt økosystem og spiller en væsentlig rolle for produktiviteten af kystfiskeriet i de tropiske og subtropiske områder.

¹ Forskning og udviklingssamarbejde.

² Bæredygtig turisme, som udrydder fattigdom.



Éco-Bénin planter mangrovetræer ved Ahémé-søen i det sydvestlige Benin
(foto: Catherine Piret)

Hvem står bag Éco-Bénin?

Organisationen blev skabt for lidt mere end 10 år siden af Gautier Amoussou, land- og skovingeniør ved Abomey-Calavi's Universitet i Benin. Dens mission er at fremskynde den menneskelige udvikling på lokalt og nationalt niveau gennem regulering og opskrivning af naturressourcerne med henblik på økoturisme og økologisk udvikling.

Med en gruppe ansvarshavende på femten personer stræber den efter at forbedre levestandarderne i de lokale samfund og skabe udvikling i økonomien i et bæredygtigt perspektiv.

Éco-Bénin arrangerer ikke alene turistrejser i en halv snes lokaliteter, men også programmer for studerende og for frivillige. Programmerne består af: Oplevelse af Benins naturskønhed i varierede landskaber, møde med forskellige levemåder, deltagelse i landsbyens aktiviteter, men frem for alt udveksling mellem de rejsende og deres værter på et medmenneskeligt, kunstnerisk og professionelt plan.

Nomadelaboratoriet

For Éco-Bénin er solidaritet ikke bare et fortærsket ord. Efter tilskyndelse fra Éco-Bénin's

ationale koordinator, Gautier Amoussou, er det lykkedes at grundlægge Fédération Béninoise des Organisations de Tourisme Responsable et Solidaire.⁶

I november 2011 organiseres derfor en "Solidarisk Karavane" i Vestafrika. Denne hidtil uafprøvede form for rundrejse vil gøre det muligt at kortlægge, hvad der måtte findes af tilsvarende organisationer i Benin, Togo, Ghana og Burkina Faso. Og det "omrejsende laboratorium" vil drage omsorg for, at der udveksles erfaringer, hvor det kommer frem.⁷

Catherine.piret@skynet.be
www.ecobenin.org

⁶ Den Beninske Føderation for Ansvarlig og Solidarisk Turisme.

⁷ Dette afsnit er skrevet i fremtid, fordi nr. 133 fra Terre, Belgien, blev udgivet i sommeren 2011. Men går man ind på www.ecobenin.org, kan man konstatere, at det planlagte "nomadelaboratorium" blev gennemført. Franskkyndige kan læse mere på www.gtu.dk/caravane_solidaire.pdf Hjemmesiden findes både på fransk og engelsk.

Organisationen anbefales på hjemmesiden af en række internationale (øko)turisme-organisationer, f. eks. "Lonely Planet".

Éco-Bénin er også på Facebook.



foto: Emotion Planet – det oplyses ikke, hvor billedet er taget.

Rejser med et menneskeligt perspektiv

- af Carine Anselme
- fra kvartalsblad nr. 133 fra Terre-gruppen, Belgien, sommeren 2011
– Terre har fundet artiklen i et blad, som hedder "Bio Info", februar 2011
- oversættelse og fodnoter af Birgit Vanghaug.

Møde med Jean-François Delvaux

Ecuador, Benin, Costa Rica, Egypten, Mexico, Mongoliet, Marokko, Frankrig, Peru. Emotion Planet tilbyder rejser, der handler om mødet med andre, i gensidig respekt for vores forskellighed. Er I parate til at rejse?

Emotion Planet er frem for alt en lille uafhængig organisation, grundlagt på basis af et menneskes

eventyr, nemlig det som Jean-François Delvaux har oplevet: Efter en uddannelse som arkitekt, der især førte ham til USA og Montreal, får to rejser ham til at skifte rute.

I 2001 tager han af sted sammen med syv andre personer for at eskortere en vogn og en van¹ på en tre måneders rejse gennem Marokko, Mauretanien, Senegal og Mali. "Den rejseoplevelse udvidede i den grad min menneskelige horisont og blev den udløsende faktor", siger han.

Han beslutter derpå at rejse af sted alene i seks måneder tværs gennem Latinamerika.

¹ vogn til hestetransport.

Han falder for Ecuadors charme, stiller sin rygsæk i dette stadig temmelig ukendte land for at blive der i tre år, lader sit land, sine nære og sit arbejde bag sig. Her grundlægger han Emotion Planet og organiserer sine første alternative rejser.

Mennesket i hjertet af rejsen

I dag kan Emotion Planet invitere på rejser fra Amerika til Mongoliet, gennem Afrika, Mellemøsten og Frankrig og give mulighed for at opleve og dele en anden måde at rejse på, langt fra mainstream og nedtrådte stier: *“Verden er aldrig langt væk, når mennesker ikke er os fremmede”*.

I tidens løb er der blevet sammenvævet tillidsforhold mellem lokale partnere og folk. *“Vores mål er at placere mennesket i hjertet af vore rejser: den indfødte og den rejsende. Med det formål at kende den anden og derved berige sin personlige udvikling. Jeg ønsker, at rejserne med Emotion Planet vil “give næring” til alle involverede: den rejsende, de lokale strukturer, de små herberger, private logier, den offentlige transport...”*

Med et bæredygtigt perspektiv for øje stræber man efter at rejse med små grupper, og respekten (for de indfødte, for deres kultur, deres skikke og miljø) er et værdi-nøgleord.

På Middelhavskysten, en destination, som man næsten kunne sige er banal, er de rejsende inviteret ikke til at gennemkrydse de luksuriøse steder som Cannes og Monaco, men til at opleve egnens kulturarv og møde de små producenter, som skaber rigdommen i dette pragtfulde område med duftene af Provence.

En sådan ansvarsfuld rejse værdsætter kulturen, traditionerne, kulturarven og miljøet med åbent sind over for den anden og med omtanke for en bæredygtig udvikling. Lighed, gensidig respekt, lydhørhed og oplevelsen af forskellighed er nøgleværdierne for disse rejser.

5 pct. af overskuddet går til regionale projekter.

“... Jeg ville virkelig organisere rejser, sådan som jeg opfatter dem, dvs. som ophold baseret på mødet mellem folkeslag”. Uden at glemme oplevelsen af natur og kultur, som jo ikke kan skilles fra det menneskelige aspekt.

Det er bare at komme med!

Selv om Emotion Planet i dag appellerer til personer af enhver slags - unge, pensionerede, forhærdede rejsende, folk på bryllupsrejse... - så er det ikke altid let at forklare idéen.

“Det er en mellemting mellem “backpacker” og grupperejse. Det er rejser med guide, hvor dialogen er i centrum. De rejsende er selv med til at bestemme programmet, som tilpasses deres rytme og forventninger. Vi prioriterer den enkeltes egen oplevelse, for vi husker bedre det vi selv kommer tæt på”.

En vision, der også kan farves af den idé om strabadser, “det hårde”, som man tillægger de alternative rejser. *“Det er på sin vis meget beskedne rejser, men alligevel på et normalt niveau, for enhver pengepung”*. Ægte rejser, som giver lyst til at tage sin ransel på ryggen lige på stedet!

Alter Voyages

Organisationen Amerikansk-Indiansk Identitet, Éco-Bénin² og Emotion Planet er medlemmer af Alter Voyages, en platform, der samler internationale solidaritetsforeninger, som tilbyder alternative interkulturelle udvekslingsrejser med deres partnere i Syd.

www.altervoyages.org

www.voyages-alternatifs.com

² jf. artiklen side 12-13.

afsender: Genvej til Udvikling, Skovvej 24, 9510 Arden.

B

